

Näringsutskottets yttrande 2025/26:NU1y

Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete

Till försvarsutskottet

Försvarsutskottet beslutade den 11 september 2025 att ge näringsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2024/25:193 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete samt följdmotioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Näringsutskottet begränsar yttrandet till att ge sin syn på de delar i försvarsindustristrategin som berörs i motionerna 2025/26:76 (S) yrkande 6, 2025/26:54 (V) yrkandena 6 och 7, 2025/26:124 (C) yrkande 3 och 2025/26:79 (MP) yrkande 2.

Näringsutskottet anser att försvarsutskottet bör avstyrka motionsyrkandena i berörda delar.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Regeringen har tagit fram en försvarsindustristrategi som anger inriktningen för arbetet med att stärka Sveriges försvarsindustriella bas. Strategin syftar till att främja en innovativ och konkurrenskraftig försvarsindustri med hög produktionskapacitet, och utgår från den nationella säkerhetsstrategin samt den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2025–2030.

Strategin är strukturerad kring tre följande prioriterade områden:

- innovation
- produktion
- samarbete

I skrivelsen framhålls att försvarsindustrin är en central del av Sveriges försvarsförmåga och att försvarsindustrins utveckling är avgörande för landets säkerhetspolitiska handlingsfrihet. Regeringen redovisar ett flertal åtgärder för att stärka näringslivets möjligheter att bidra till totalförsvaret, inklusive satsningar på forskning och teknikutveckling, förbättrad tillgång till kapital, regelförenklingar, samt utökat exportstöd. Därtill aviserar regeringen att den återkommer till riksdagen i budgetpropositionen för 2026 i de delar åtgärderna förutsätter ändrade finansiella ramar, och i den årliga resultatredovisningen där man avser att återkomma med information om vilka åtgärder som vidtagits för att genomföra strategin.

Motionerna

Fyra motioner har väckts med anledning av skrivelsen. I det följande redovisas de motionsyrkanden som enligt näringsutskottets bedömning berör utskottets beredningsområde.

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om statliga kreditgarantier för nya produktionslinjer. Motionärerna anser att det kan vara svårt för industrin att bära de risker som krävs för att ligga i framkant inom avancerad teknologi och att göra omfattande investeringar utan tillgång till investeringsstöd.

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge i uppdrag åt berörda aktörer att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn.

I kommittémotion 2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att strategin ska följas upp årligen genom en skrivelse till riksdagen.

I kommittémotion 2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa svensk rådighet över produktion av kritisk försvarsmateriel, t.ex. genom att verka för ökat statligt ägarskap i strategiskt viktiga delar av försvarsindustrin.

Tidigare riksdagsbehandling

Den 21 maj 2025 genomförde näringsutskottet ett offentligt sammanträde om näringslivets roll för att stärka det svenska totalförsvaret. En sammanställning av sammanträdet finns i rapporten Näringslivets roll för det svenska totalförsvaret (2024/25:RFR17).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har skapat ett förändrat säkerhetspolitiskt läge som ställer höga krav på en stark och uthållig svensk försvarsindustri. En innovativ, konkurrenskraftig och produktionskapabel försvarsindustri är en förutsättning för Sveriges försvarsförmåga och säkerhetspolitiska handlingsfrihet. Detta kräver åtgärder för att förbättra företagens tillgång till kapital, stärka innovationssystemet och öka produktionskapaciteten. Tillgång till kapital är en viktig förutsättning för att företag inom försvarssektorn ska kunna växa och utvecklas, och regeringen redovisar i skrivelsen flera åtgärder för att underlätta detta, bl.a. genom att stärka samverkan mellan kapitalmarknaden och försvarsindustrin samt se över möjligheten att använda statligt riskkapital för små och medelstora företag. Därtill vill utskottet framhålla att det nyligen har belyst frågan om näringslivets roll i totalförsvaret. I maj 2025 genomförde utskottet ett offentligt sammanträde om näringslivets roll för att stärka det svenska totalförsvaret.

I ett antal motioner föreslås insatser som framhåller statens roll i produktionen av försvarsindustrimateriel, bl.a. att staten ska tillhandahålla riskkapital via särskilda aktörer och att ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen ska utredas. Utskottet kan konstatera att regeringen i skrivelsen anger att staten har en aktiv roll som kund, partner och möjliggörare samt lyfter behovet av riktade åtgärder för kapitalförsörjning. Vidare framhåller regeringen att långsiktig försörjning inom strategiska materielområden ska säkerställas genom partnerskap mellan staten och industrin, vilket enligt utskottets mening ger ett ändamålsenligt ramverk för att trygga produktionen utan att staten behöver ta ett direkt ägaransvar. Därtill aviserar regeringen i skrivelsen att staten ska se över riktade åtgärder för små och medelstora försvarsföretag, bl.a. genom en översyn av regelverk, tillgång till befintliga stödformer och möjligheten att använda statligt riskkapital. Utskottet vill även i detta sammanhang framhålla att regeringen i skrivelsen aviserar åtgärder för att stärka småföretagens möjligheter att bidra med stöd för att utveckla produkter och tjänster med

försvarsnytta, bl.a. genom att öka anslaget till det civil-militära innovationsprogrammet.

I en motion föreslås att försvarsindustristrategin ska följas upp årligen genom en särskild skrivelse till riksdagen. Utskottet noterar att regeringen i skrivelsen anger att strategin ska följas upp inom ramen för den årliga resultatredovisningen, där regeringen avser att redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits. Enligt utskottets mening säkerställs det därigenom att riksdagen fortlöpande får den information som motionärerna efterfrågar, och utskottet anser därför inte att det finns behov av ett tillkännagivande till regeringen om ytterligare rapporteringsformer.

Sammanfattningsvis anser utskottet att försvarsutskottet bör avstyrka motionerna 2025/26:76 (S) yrkande 6, 2025/26:54 (V) yrkandena 6 och 7, 2025/26:124 (C) yrkande 3 och 2025/26:79 (MP) yrkande 2 och föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

Stockholm den 30 september 2025

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S), Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Camilla Brodin (KD), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Avvikande meningar

1. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

En stark och oberoende försvarsindustri är av avgörande betydelse för Sveriges säkerhet. Sverige har under lång tid byggt upp en stark och innovativ försvarsindustri. Den har inte bara bidragit till landets nationella säkerhet och landets militära förmåga, utan också till arbetstillfällena, teknisk utveckling och regional tillväxt i hela landet. För att denna industri långsiktigt ska kunna utvecklas och växa krävs enligt vår uppfattning att staten tar ett större ansvar för kapitalförsörjningen. Tillgången till kapital är ofta avgörande för mindre och medelstora företag som vill bidra till innovationskraft och produktion i försvarssektorn. Som framgår av skrivelsen erkänner regeringen behovet av riktade åtgärder, men vi menar att detta inte är tillräckligt för att möta de utmaningar som företagen står inför och för att ge det stöd till de investeringar som är nödvändiga för att bygga upp ny teknik, ny produktion och nya system. Enligt vår uppfattning bör staten kunna införa kreditgarantier för nya produktionslinjer inom strategiska områden. På så sätt kan riskerna minska för företagen samtidigt som Sverige bygger upp kapacitet som är avgörande för landets försvarsförmåga. Utan investeringsstöd blir det svårt för industrin att ta de risker som krävs för att ligga i framkant, särskilt när det gäller avancerade teknologier som ofta kräver stora initiala satsningar.

Vi vill i detta sammanhang även påminna om det förslag som företrädare för Socialdemokraterna presenterade våren 2025, där det föreslogs att en ny försvarsindustrisamordnare skulle få ett mandat att förhandla fram fler produktionslinjer inom svensk försvarsindustri och att statliga garantier skulle kunna användas för att öka produktionsvolymerna av vapen och ammunition. I detta sammanhang framhölls även behovet av ett särskilt innovationsprogram riktat mot små och medelstora företag för att på ett bättre sätt tillvarata deras potential i utvecklingen av svensk försvarsförmåga. Sådana åtgärder menar vi skulle vara till gagn för den svenska försvarsindustrin.

Sammanfattningsvis anser vi att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:76 (S) yrkande 6 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

2. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (V)

Birger Lahti (V) anför:

Jag menar att försvarsindustrin måste utvecklas på ett sätt som stärker hela samhällets motståndskraft. Därför anser jag att verksamheter och infrastruktur som är avgörande för samhällets och totalförsvarets funktion i större utsträckning bör vara i offentlig regi. Enligt min mening bör staten ta ett tydligare ansvar för vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska beslut ska fattas med ett helhetsperspektiv och för att produktion i Sverige av det som Försvarsmakten behöver ska kunna säkras. Jag noterar att regeringen lyfter i skrivelsen att staten ska vara en aktiv partner och möjliggörare samt att riktade åtgärder för kapitalförsörjning ska utvecklas. Dock menar jag att detta inte är tillräckligt. Det krävs ett starkt statligt ägande för att långsiktigt trygga produktionen och för att minska beroendet av privata aktörers prioriteringar. Jag vill därför att en utredning tillsätts för att säkra ett statligt ägande i svensk vapenproduktion.

Vidare anser jag att det finns skäl att förbättra tillgången till kapital från statligt håll för framför allt mindre företag i försvarssektorn. Det kan t.ex. handla om att aktörer som Norrlandsfonden, Inlandsinnovation och Almi tillhandahåller finansiering genom lån och riskkapital. Att staten dessutom genom att gå in med kapital kan bli delägare är ett sätt att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion. Jag anser därför att regeringen bör ge i uppdrag åt de nämnda aktörerna att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn.

Sammanfattningsvis anser jag att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:54 (V) yrkandena 6 och 7 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

3. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C) anför:

Jag delar regeringen bedömning av behovet av en stark och långsiktigt hållbar försvarsindustristrategi och ser positivt på de initiativ som lyfts i skrivelsen. Enligt min mening är det positivt att strategin tar fasta på långsiktighet i avtal och kontrakt för att skapa stabila förutsättningar såväl för industri som för beställare. Det är också bra att man i strategin lyfter behovet av säkra försörjningskedjor och insyn i underleverantörskedjorna. Svensk försvarsindustri behöver förutsättningar för att på ett pålitligt och långsiktigt sätt kunna leverera till sina beställare. Samtidigt vill jag understryka behovet av att följa upp strategin med konkret handling. Enligt min mening bör regeringen årligen

redovisa strategins genomförande i en särskild skrivelse till riksdagen, så att åtgärder och resultat kan följas upp och justeras i takt med utvecklingen.

Sammanfattningsvis anser jag att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:124 (C) yrkande 3 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

4. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

En stark inhemsk kontroll över produktionen av strategisk försvarsmateriel är enligt min mening en förutsättning för Sveriges säkerhet. För att långsiktigt trygga försörjningsförmågan räcker det inte med partnerskap mellan staten och industrin. I en situation där försvarsindustrin expanderar snabbt och ägarförhållanden kan förändras finns en risk att svenska säkerhetsintressen åsidosätts. Det behövs därför mer långtgående åtgärder än de som regeringen föreslår. Jag menar därför att staten bör ta ett mer aktivt ägaransvar, genom direkt ägande eller deläggande i företag som verkar inom de strategiska materielområdena. Ett sådant ägarengagemang skulle säkerställa att industrin utvecklas i linje med Sveriges långsiktiga säkerhetspolitiska mål och minska beroendet av kortsiktiga affärsmässiga överväganden. Enligt min uppfattning bör regeringen därför skyndsamt utreda och vidta åtgärder för att stärka det offentliga ägandet och inflytandet i strategiska försvarsföretag.

Sammanfattningsvis anser jag att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:79 (MP) yrkande 2 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.